

Laga Newsflash

Het fiscale doek valt over het finaal verrekenbeding: Het kerstdecreet doorstaat de toets van het Grondwettelijk Hof

Het Vlaams Parlement heeft met het kerstdecreet van 8 december 2017 (inwerkingtreding 24 december 2017) de gevolgen van het finaal verrekenbeding op het vlak van erfbelasting grondig gewijzigd. De rechtspraak, en uiteindelijk ook het Hof van Cassatie, bevestigde al enkele jaren dat een finaal verrekenbeding niet onderworpen is aan erfbelasting: de verrekenplicht is een aftrekbaar passief. Dat wijzigde met het kerstdecreet: de verrekenplicht is niet langer een passief van de nalatenschap. Over de werking van het finaal verrekenbeding en wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit: zie onze eerdere newsflashes van [13 oktober 2017](#) en [15 december 2017](#).

Tegen deze decretale regeling werd een beroep tot vernietiging ingediend bij het Grondwettelijk Hof. Het Grondwettelijk Hof heeft in een arrest van 10 juli 2019 uitspraak gedaan over dat beroep tot vernietiging.

De redenering van het Hof

Het Grondwettelijk Hof stelt vast dat de huwelijksvoordelen die in het stelsel van scheiding van goederen aan de langstlevende echtgenoot worden toegekend inderdaad aan een andere fiscale regeling onderworpen zijn dan de huwelijksvoordelen die in een wettelijk stelsel via de huwelijksgemeenschap aan de langstlevende echtgenoot worden toegekend. In een gemeenschapsstelsel is de helft van het gemeenschappelijk vermogen, dat toekomt aan de langstlevende, vrij van erfbelasting. Dat is niet het geval in een stelsel van scheiding van goederen, ook niet voor de goederen die tot het gemeenschappelijk vermogen zouden

behoren (de 'aanwinsten') indien de echtgenoten onder een gemeenschapsstelsel zouden zijn getrouwd.

Vervolgens gaat het Hof na of het verschil in behandeling op een objectief criterium berust en of het redelijk verantwoord is. Het vermelde verschil in behandeling steunt op het criterium van de oorsprong van de goederen die het huwelijksvoordeel uitmaken (het gemeenschappelijk vermogen, dan wel het eigen vermogen van de gehuwden). Dat criterium is volgens het Hof **objectief**.

Het Grondwettelijk Hof oordeelt dat de decreetgever zich terecht erover kon bekommeren om de onbillijke fiscale gevolgen van een beding in een huwelijksovereenkomst te corrigeren. Hij mag ook de onduidelijkheden betreffende de fiscale kwalificatie van de schuldvorderingen voortvloeiende uit zulk een beding beëindigen. De nagestreefde doelstellingen zijn volgens het Hof **legitiem**.

Het Hof benadrukt dat de contractvrijheid één van de meest fundamentele kenmerken van het secundaire huwelijksvermogensrecht is. De echtgenoten die kiezen voor een stelsel van scheiding van goederen, wijken uit vrije wil af van het wettelijk huwelijksvermogensstelsel. Zij moeten de gevolgen van die keuze dan ook aanvaarden. Die aanvaarding heeft betrekking op het erfrecht van de langstlevende echtgenoot, evenals op de erfbelasting.

Vermits het gemeenschappelijk vermogen wordt geacht voor de helft toe te behoren aan de langstlevende echtgenoot, is het redelijk verantwoord dat die echtgenoot geen erfbelasting dient te betalen wanneer hij niet meer dan de helft van dat gemeenschappelijk vermogen verkrijgt.

Vermits de huwelijksvoordelen die in het stelsel van scheiding van goederen aan de langstlevende echtgenoot worden toegekend via een finaal verrekenbeding, hun oorsprong hebben in het eigen vermogen van de overleden echtgenoot, moet de decreetgever niet voorzien in een regel zoals die welke is vervat in artikel 2.7.1.0.4 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit dat enkel de toekenning die de helft van het gemeenschappelijk vermogen overschrijdt, belast.

Het Grondwettelijk Hof besloot: "Rekening houdend met het feit dat de bestreden bepaling uitsluitend een fiscaalrechtelijke draagwijdte heeft en aldus geen afbreuk doet aan de burgerrechtelijke gevolgen van een beding opgenomen in een huwelijksovereenkomst, met het feit dat de uit zulk een beding voortvloeiende schuldvordering voor de inning van het successierecht niet in aanmerking wordt genomen als actief bestanddeel in de nalatenschap van de langstlevende echtgenoot, evenals met het feit dat de echtgenoten steeds in de mogelijkheid zijn om hun huwelijksovereenkomst te wijzigen, brengt de bestreden bepaling **evenmin onevenredige gevolgen** met zich mee."

Beoordeling

Het is bijzonder jammer dat het Grondwettelijk Hof zoveel belang blijft hechten aan het criterium van de **oorsprong** van de goederen die het huwelijksvoordeel uitmaken (het

gemeenschappelijk vermogen, dan wel het eigen vermogen van de gehuwden) en voorbijgaat aan de **aard** van de goederen. De kwalificatie van aanwinsten, ongeacht of zij binnen een gemeenschapsstelsel dan wel binnen een stelsel van scheiding van goederen worden toebedeeld na overlijden, is exact dezelfde in beide stelsels.

Het Grondwettelijk Hof heeft dus geen oog voor het nieuwe huwelijksvermogensrecht, waarbij er bijzondere aandacht is voor huwelijksvoordelen in stelsels van scheiding van goederen. Met het nieuwe huwelijksvermogensrecht promoot de federale wetgever immers de gelijke verrekening van opgespaard vermogen (aanwinsten) tussen echtgenoten die getrouwd zijn met scheiding van goederen.

Door de wettelijke verankering van de theorie van de huwelijksvoordelen ongeacht het huwelijksstelsel waarvoor de echtgenoten hebben gekozen, bevestigt de wetgever niet alleen de beschikkingsbevoegdheid van de echtgenoten om hun huwelijksstelsel 'naar goeddunken' te regelen. Hij bevestigt ook dat elke uiting van solidariteit tussen echtgenoten hetzelfde juridisch kader moet krijgen, ook al hadden de echtgenoten als basis voor hun huwelijksovereenkomst het stelsel van scheiding van goederen. Dat stelsel mogen ze aanpassen of corrigeren door de toevoeging van clausules in het voordeel van een van hen. Ook dit bevestigt dat een scheiding van goederen niet gedoemd is om beperkt te blijven tot een koude of harde uitsluiting van solidariteit (zie Dekkers, R., Casman, H., Verbeke, A.L. en Alofs, E., *Relatievermogensrecht*, 2019, Intersentia, nr. 310 *in fine*). Of aanwinsten worden toebedeeld ten gevolge van een keuzebeding voorzien in een gemeenschapsstelsel, of ten gevolge van een verrekenbeding in een stelsel van scheiding van goederen, wijzigt niets aan de kwalificatie van dat toebedeeld vermogen als aanwinsten. Het Grondwettelijk Hof gaat hieraan ten onrechte voorbij.

Met dit arrest lijkt binnen het Vlaamse Gewest definitief het doek te vallen over het finaal verrekenbeding. Hoewel het Burgerlijk Wetboek sinds kort uitdrukkelijk voorziet in de mogelijkheid om correcties toe te voegen aan een stelsel van goederen, zal dit allerm minst een nieuwe impuls geven aan het finaal verrekenbeding. Men kan enkel hopen dat de Vlaamse decreetgever alsnog tot het inzicht komt dat de huidige regeling niet aansluit op de uitgangspunten van het nieuwe huwelijksvermogensrecht.

Wat betekent dit voor u?

Voorziet uw huwelijkscontract in zo'n finaal verrekenbeding, dan zal de werking ervan fiscaal niet neutraal zijn, maar leiden tot erfbelasting aan het toptarief van 27% vanaf 250.000 euro.

Wie gehuwd is met scheiding van goederen en aan die scheiding van goederen een finaal verrekenbeding heeft toegevoegd, koos meestal voor een 'optioneel finaal verrekenbeding'. Door die optie heeft de langstlevende (na overlijden van de eerste echtgenoot) de keuze. Zij bepaalt op dat moment niet alleen of zij die optie wil lichten. Zij bepaalt ook wat de toepasselijke verrekenleutel zal zijn. Het is dus

niet zo dat er automatisch erfbelasting verschuldigd is op de toebedeling van aanwinsten via een verrekenbeding, ten minste voor zover het optioneel geformuleerd is in het huwelijkscontract.

Vaak vormt het finaal verrekenbeding slechts een onderdeel van een ruimere planning. Wellicht zijn reeds veel erfbelastingen bespaard via schenkingen. Het gaat dan om schenkingen aan de echtgenoot of echtgenote, of aan de kinderen, waarop al schenkbelasting is geheven, of die onbelast zijn omdat de fiscale risicotermijn van 3 of 7 jaar is verstreken.

Wie nog geen schenkingen heeft gedaan, kan dat uiteraard overwegen. Ook een aanpassing van het huwelijkscontract kan soms nuttig zijn, met andere bedingen die mogelijk wel een besparing van erfbelasting kunnen opleveren.

Greenille by Laga, Tel: + 32 2 738 06 50, E-mail: greenille@laga.be

Laga
Gateway building
Luchthaven Brussel Nationaal 1J
1930 Zaventem
Belgium

A top legal practice in Belgium, Laga is a full service business law firm, highly recommended by the most authoritative legal guides. Laga comprises approximately 140 qualified lawyers, based in Brussels (Zaventem and Watermael-Boitsfort), Antwerp, Ghent and Kortrijk. Laga offers expert advice in the fields of banking & finance, commercial, corporate/M&A, employment, IT/IP, public/administrative, insolvency and reorganisations, real estate, tax law, tax and legal services for high-net-worth families and individuals (Greenille by Laga), and litigation. Where appropriate to ensure a seamless and comprehensive high-quality service, Laga lawyers work closely with financial, assurance and advisory, tax and consulting specialists, and with select EU and US law firms.

Laga provides thorough and practical solutions tailored to the needs of clients ranging from multinational companies, national large and medium-sized enterprises, financial institutions, and private clients to government bodies.

More information: www.laga.be

© 2019, Laga, Belgium - The content and layout of this communication are the copyright of the law firm Laga or its contributors, and are protected under copyright and other relevant and intellectual property rights laws and regulations. No reproduction in any form or through any medium is allowed without the explicit consent of Laga or its contributors.

[Subscribe](#) | [Unsubscribe](#)